

fra den Trone af godt Omdømme, som han nu indtager. Jeg egner mig i øvrigt heller ikke til at være der, fordi jeg nu en Gang ikke har den enorme Partidisciplin, eller rettere sagt den enorme Blindhed, som ogsaa kræves for at høre til det socialdemokratiske Parti. (*En Stemme*: De er ikke klerikal nok). Nej, det er jeg maaske heller ikke, men i hvert Fald, jeg mangler den store Blindhed — maaske det kan komme, naar jeg bliver ældre.

Saa siger det ærede Medlem: Naar De angriber det bestaaende Samfund, eller rettere sagt det bestaaende Samfunds Foreteelser, hvorfor bliver De saa ikke Socialist? Der vil jeg sige til det ærede Medlem, at jeg vil gerne være med til at helbrede, selv til at skære et Lem af, fordi det er sygt, men dermed er ikke givet, at jeg vil slaa Patienten ihjel. Det ærede Medlem og hans Venner ligne mere en berømt gammeldags Læge, der ordinerede saa kraftige Midler, at Feberen forlod Patienten, der ganske vist samtidig døde. Og det ærede Medlem ved lige saa godt som jeg, at det Samfund, for hvilket han nu ønsker at gøre mig til Proselyt, teknisk set ikke kan løse Opgaverne, maaske ikke en Gang saa godt som det nu bestaaende Samfund. Vi have dog nu store sociale Organismer som f. Eks. Sukkerfabrikker eller Papirfabrikker, der løse den Opgave at lave Sukker eller Papir til Befolkningen, nogle godt og nogle med visse Fejl, Maskineriet knirker, men Opgaven løses dog. Men om det Samfund, det ærede Medlem vil lave, vide vi ikke det ringeste. Det ærede Medlem har ikke ført, og ingen har endnu ført Beviset for, at dette Samfund virkelig har den Oversigt, det enorme Kendskab, der skal til for at være Leder af hele Produktionen, eller overhovedet kan styre sine Arbejdere.

Det er det ejendommelige ved det Samfund, det ærede Medlem prædiker for os, at det kun er muligt paa to Maader, enten ved at der er en Hundepisk over Befolkningen, den Hundepisk, som siger: Du gaar ind i den Baas, du i den Baas, det ærede Medlem gaar ud to Timer om Dagen og vadsker Trapper, medens det ærede Medlems Vadskerkone kommer herind og sidder i to Timer og taler. For at det kan ske og hver kan finde sin rette Plads, maa der en Tvang til, som det ærede Medlem ikke har bevist, at han er i Stand til at skaffe til Veje. Eller det kan maaske ogsaa tænkes paa en anden Maade, hvis virkelig det lykkes det ærede Medlem og hans Venner i Befolkningen at skabe

en noget anden Tankegang, en noget anden Moral — ja, undskyld, jeg skal ikke messe og ikke prædike. Jeg læste for nylig en Del om de engelske Puritanere. Der er en Forfatter, som, da han vil vise, hvorfor Englænderne var et stort og mægtigt Folk, siger: Grunden er den, at i hvilken Samfundsklasse man end træffer Englænderne, som Statsmænd og ogsaa som Forretningsmænd, have de noget af den gamle puritanske Aand, og denne puritanske Aand er denne: Jeg er Samfundets Tjener, og hvad jeg end gør, selv naar jeg sidder paa mit Kontor, skal jeg arbejde for Samfundet. Har jeg den Aand, naar jeg udøver Statsmagt, saa udøver jeg den ikke paa den Maade, vi nu gøre, naar vi komme paa Valgtribunerne, og Vælgerne løbe til for at sige til deres Rigsdagsmænd: Skaf os det og det og det! Men saa udøver jeg den under en meget stærk Ansvarsfølelse. Ja, hvis mange var gennemtrængte af Ansvarsfølelse og havde — ikke Kerteminde-Kulturen — men den dybe, sande Kultur, som bestaar i, at man kan ofre sig for noget andet end netop det, som berører en selv, saa var det maaske muligt, at man kunde danne et Samfund. Naar de kunde lave os alle om til saa rettænkende og gode Mænd, med andre Ord give os den puritanske Aand, kunde det maaske lykkes. Men det kan Socialismen efter sin inderste Natur netop ikke, og uagtet det ærede Medlem selv er lidt af en Metodist somme Tider — han bebrejdede mig det —, kan han heller ikke gøre det. Thi den officielle Socialisme — det ved det ærede Medlem — hviler paa et krast og groft materialistisk Grundlag. Den siger til Folk: Spis saa meget, du kan, dit Maal i Livet er at skaffe dig saa megen Mad som muligt. Paa en Livsanskuelse som den Karl Marx'ske kan man ikke skabe et bedre Samfund end det bestaaende.

Hvis det ærede Medlem virkelig vil oparbejde et nyt Samfund, er den Agitation, som han og hans Venner føre, ikke Vejen dertil. Det er ikke Vejen, kun at lære Folk Rettigheder, men aldrig at hævde Pligtelementet overfor Stat og Medborgere. Lige saa lidt er det Vejen, naar Socialisterne lære Arbejderne Hovmod og Selvforherligelse. Hver Dag høre vi om de danske Arbejdere, at de ere de mest oplyste i Verden. Det er ikke sandt, de engelske Elitearbejdere ere mere oplyste end de tilsvarende danske Arbejdere. Men nu have vi set, hvilken Ulykke der er sket, — thi jeg mener, at det er en Ulykke —